

سری کتاب‌های کمک آموزش کارشناسی ارشد

زبان تخصصی

مجموعه علوم اقتصادی

مؤلفین: یوسف لطفی - سهیلا اجاقي

ویراستار علمی: احمد جواهری

لطفی، یوسف

زبان تخصصی رشته اقتصاد/یوسف لطفی، سهیلا اجاقی

مشاوران صعود ماهان، ۱۴۰۲

۲۱۵ ص: جدول، نمودار (آمادگی آزمون کارشناسی ارشد اقتصاد)

ISBN: 978-600-458-736-5

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

فارسی - چاپ اول

۱- زبان تخصصی ۲- آزمونها و تمرینها (عالی) ۳- آزمون دوره های تحصیلات تکمیلی

۴- دانشگاهها و مدارس عالی - ایران - آزمونها

الف) یوسف لطفی (ب) سهیلا اجاقی

ج - عنوان

PE/۱۱۳۷ / الف ۱۳۸۵

رده بندی دیویی:

۴۲۸/۶۴

کتابخانه ملی ایران

۸۵ / ۳۷۹۰۴ م

نام کتاب: ☒

زبان تخصصی

مؤلفین: ☒

یوسف لطفی، سهیلا اجاقی

ناشر: ☒

مشاوران صعود ماهان

نوبت و تاریخ چاپ: ☒

اول / ۱۴۰۲

تیراژ: ☒

۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ☒

۳ / ۲۳۰ / ۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-458-736-5

انتشارات مشاوران صعود ماهان: خیابان ولیعصر، بالاتر از تقاطع مطهری،

روبروی قنادی هتل بزرگ تهران، جنب بانک ملی، پلاک ۲۰۵۰

تلفن: ۴ - ۸۸۱۰۰۱۱۳

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی آزاد ماهان می باشد و هر

گونه اقتباس کپی برداری از این اثر بدون اخذ مجوز پیگرد قانونی دارد.

عنوان - Page	صفحه - Title
7	Chapter 1: The fundamentals of economics.....
۱۲	ترجمه: مبانی علم اقتصاد
۱۵	واژگان مهم
۱۶	سؤالات چهارگزینه‌ای فصل اول
۱۸	پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل اول
19	Chapter 2: Demand and Supply
۲۶	ترجمه: تقاضا و عرضه
۳۰	واژگان مهم
۳۱	سؤالات چهارگزینه‌ای فصل دوم
۳۳	پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل دوم
35	Chapter 3: Applications of Supply and Demand
۴۰	ترجمه: کاربردهای عرضه و تقاضا
۴۳	واژگان مهم
۴۴	سؤالات چهارگزینه‌ای فصل سوم
۴۷	پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل سوم
49	Chapter 4: Demand and Consumer Behavior
۵۵	ترجمه: تقاضا و رفتار مصرف کننده
۵۸	واژگان مهم
۵۹	سؤالات چهارگزینه‌ای فصل چهارم
۶۱	پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل چهارم
63	Chapter 5: Production
۶۸	ترجمه: تولید
۷۰	واژگان مهم
۷۱	سؤالات چهارگزینه‌ای فصل پنجم
۷۳	پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل پنجم
75	Chapter 6: Analysis of Costs.....
۸۰	ترجمه: تحلیل هزینه‌ها.....
۸۳	واژگان مهم

۸۴	سؤالات چهارگزینه‌ای فصل ششم	۸۷
۸۶	پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل ششم	
Chapter 7: Markets		87
۹۵	ترجمه: بازارها	
۱۰۰	واژگان مهم	
۱۰۱	سؤالات چهارگزینه‌ای فصل هفتم	
۱۰۴	پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل هفتم	
Chapter 8: Business Fluctuations		105
۱۱۱	ترجمه: نوسانات تجاری	
۱۱۴	واژگان مهم	
۱۱۵	سؤالات چهارگزینه‌ای فصل هشتم	
۱۱۶	پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل هشتم	
Chapter 9: The waring schools of macroeconomics		117
۱۲۲	ترجمه: مکتب‌های متضاد در اقتصاد کلان	
۱۲۴	واژگان مهم	
۱۲۵	سؤالات چهارگزینه‌ای فصل نهم	
۱۲۷	پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل نهم	
Chapter 10: Economic Problems		129
۱۳۳	ترجمه: مسائل اقتصادی	
۱۳۴	سؤالات چهارگزینه‌ای فصل دهم	
۱۳۵	پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل دهم	
Chapter 11: Role of Economists		137
۱۴۱	ترجمه: نقش اقتصاددانان	
۱۴۲	سؤالات چهارگزینه‌ای فصل یازدهم	
۱۴۳	پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل یازدهم	
Chapter 12: Monetary Theory		145
۱۴۹	ترجمه: نظریه پولی	
۱۵۱	سؤالات چهارگزینه‌ای فصل دوازدهم	
۱۵۲	پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل دوازدهم	
۱۵۵	سؤالات چهارگزینه‌ای آزمون سال ۸۶-۹۵	

مقدمه ناشر

آیا آنانکه می‌دانند با آنانکه نمی‌دانند برابرند؟ (قرآن کریم)

پس از حمد و سپاس و ستایش به درگاه بی‌همتای احدیت و درود بر محمد مصطفی، عالی نمونه بشریت که در تاریخ دور تاریخ، بنا به فرمان نافذ صمدیت از میان مردمی برخاست که خود بودند در پست‌ترین حد توحش و ضلال و بربریت و آنگاه با قوانین شامل خویش هم ایشان را راهبری نمود و رهانید از بدویت و استعانت جوییم از قرآن کریم، کتابی که هست جاودانه و بی‌نقص تا ابدیت.

کتابی که در دست دارید آخرین ویرایش از مجموعه کتب خودآموز مؤسسه آموزش عالی آزاد ماهان است که بر مبنای خلاصه درس و تأکید بر نکات مهم و کلیدی و تنوع پرسش‌های چهار گزینه‌ای جمع‌آوری شده است. در این ویرایش ضمن توجه کامل به آخرین تغییرات در سرفصل‌های تعیین شده جهت آزمون‌های ارشد تلاش گردیده است که مطالب از منابع مختلف معتبر و مورد تأکید طراحان ارشد با ذکر مثال‌های متعدد بصورت پرسش‌های چهار گزینه‌ای با کلید و در صورت لزوم تشریح کامل ارائه گردد تا دانشجویان گرامی را از مراجعه به سایر منابع مشابه بی‌نیاز نماید.

لازم به ذکر است شرکت در آزمون‌های آزمایشی ماهان که در جامعه آماری گسترده و در سطح کشور برگزار می‌گردد می‌تواند محک جدی برای عزیزان دانشجو باشد تا نقاط ضعف احتمالی خود را بیابند و با مرور مجدد مطالب این کتاب، آنها را برطرف سازند که تجربه سال‌های مختلف موکد این مسیر به عنوان مطمئن‌ترین راه برای موفقیت می‌باشد.

لازم به ذکر است از پورتال ماهان به آدرس www.mahanportal.ir می‌توانید خدمات پشتیبانی را دریافت دارید.

و نیز بر خود می‌بالیم که همه ساله میزان تطبیق مطالب این کتاب با سؤالات آزمون‌های ارشد- که از شاخصه‌های مهم ارزیابی کیفی این کتاب‌ها می‌باشد- ما را در محضر شما سربلند می‌نماید.

در خاتمه بر خود واجب می‌دانیم که از همه اساتید بزرگوار و دانشجویان ارجمند از سراسر کشور و حتی خارج از کشور و همه همکاران گرامی که با ارائه نقطه نظرات سازنده خود ما را در پربارتر کردن ویرایش جدید این کتاب یاری نمودند سپاسگزاری نموده و به پاس تلاش‌های بی‌چشمداشت، این کتاب را به محضرشان تقدیم نماییم.

مؤسسه آموزش عالی آزاد ماهان

معاونت آموزش

مقدمه مؤلف

با توجه به فشرده شدن رقابت دانشجویان در آزمون کارشناسی ارشد رشته اقتصاد و توجه بیشتر در زمینه زبان تخصصی جهت کسب رتبه‌های عالی، این کتاب با توجه به سر فصلهای آزمون کارشناسی ارشد (سعی در برگیری دروس اصلی اقتصاد با استفاده از کتاب اصول علم اقتصاد نوشته پل ساموئلسون و نورد هاووس) تدوین گردیده است.

در پایان هر درس لغات مهم و سئوالات مرتبط با آن تهیه گردیده است. از آنجا که هیچ کتابی بدون اشکال نمی‌باشد. لذا نویسندگان این مجموعه استدعا دارند اشکالات احتمالی را حتماً از طریق مؤسسه آموزشی ماهان انتقال دهند.

یوسف لطفی

سهیلا اجاقی

Chapter 1

The fundamentals of economics

Main Topics:

❖ Scarcity and efficiency

Lesson 1

The fundamentals of economics

Scarcity and efficiency:

1-1-The Twin Themes of economics

What is economics? Over the last half-century, the study of economics has expanded to include a vast range of topics. What are the major definitions of these growing subjects? The important ones are that economics

- analyzes how a society's institutions and technology affect prices and the allocation of resources among different uses.
- explores the behavior of the financial markets, including interest rates and stock prices.
- examines the distribution of income and suggests ways that the poor can be helped without harming the performance of the economy
- studies the patterns of trade among nations and analyzes the impact of trade barriers.
- looks at growth in developing countries and proposes ways to encourage the efficient use of resources.

Economics is the study of how societies use scarce resources to produce valuable commodities and distribute them among different people.

Behind this definition are two key ideas in economics: that goods are scarce and that society must use its resources efficiently. Indeed, economics is an important subject because of the fact of scarcity and the desire for efficiency.

Efficiency denotes the most effective use of a society's resources in satisfying people's wants and needs.

The essence of economics is to acknowledge the reality of scarcity and then figure out how to organize society in a way which produces the most efficient use of resources. That is where economics makes its unique contribution.

1-2- The Three Problems of economic organization

Every human society-whether it is an advanced industrial nation, a centrally planned economy, or an isolated tribal nation- must confront and resolve three fundamental economic problems. Every society must have a way of determining what commodities are produced, how these goods are made, and for whom they are produced.

Let's look more closely at them:

- What commodities are produced and in what quantities? A society must determine how much of each of the many possible goods and services it will make and when they will be produced. Will we produce pizzas or shirts today? A few high-quality shirts or many cheap shirts?
- How are goods produced? A society must determine who farms and who teaches? Is electricity generated from oil, from coal, or from the sun? Will factories be run by people or robots?
- For whom are goods produced? Who gets to eat the fruit of economic activity? How is the

national product divided among different households? Are many people poor and a few rich? Do high incomes go to teachers or athletes or autoworkers or Internet entrepreneurs? Will society provide minimal consumption to the poor, or must people work if they are to eat?

1-3- Market, command, and mixed economies

What are the different ways that a society can answer the questions of what, how, and for whom? Different societies are organized through alternative economic system, and economics studies the various mechanism that a society can use to allocate its scarce resources.

A **market economy** is one in which individuals and private firms make the major decisions about production and consumption. A system of prices, of markets, of profits and losses, of incentives and rewards determines what, how, and for whom.

By contrast, a **command economy** is one in which the government makes all important decisions about production and distribution.

No contemporary society falls completely into either of these polar categories. Rather, all societies are **mixed economics**, with elements of market and command. There has never been a 100 percent market economy (although nineteenth- century England came close).

1-4- Inputs and outputs

To answer these three questions. Every society must make choices about the economy's inputs And outputs. **Inputs** are commodities or services that are used to produce goods and services. An economy uses its existing technology to combine inputs to produce output. **Outputs** are the various useful goods or services that result from the production process and are either consumed or employed in further production.

factors of production can be classifies into three broad categories: land, labor, and capital.

- Land-or, more generally, natural resources represents the gift of nature to our productive processes. It consists of the land used for farming; the energy resources that fuel our cars and heat our homes; and the nonenergy resources like copper and iron ore and sand. In today's congested world, we must broaden the scope of natural resources to include our environmental resources, such as clean air and drinkable water.

- Labor consists of the human time spent in production (working in automobile factories, tilling the land, teaching school). It is at once the most familiar and the most crucial input for an advanced industrial economy.

- Capital resources from the durable goods of an economy, produced in order to produce yet other goods. Capital goods include machines, roads, computers, hammers, trucks, steel mills, automobiles, The accumulation of specialized capital goods is essential to the task of economic development.

1-5- The production-possibility frontier

Societies can not have everything they want. They are limited by the resources and the technology available to them. Take defense spending as an example. Countries must decide how much of their limited resources goes to their military and how much goes into other activities (such as new factories or education). Some countries, like Japan, allocate only 1 percent of their national output to their military. The United States spends 4 percent of its national output on defense, while a fortress economy like North Korea spends up to 20 percent of its national output on the military. (The more output that goes for defense, the less there is available for consumption and investment).

Let us dramatize this choice by considering an economy which produces only two economic goods, guns and butter. The guns, of course, represent military spending, and the butter stands for civilian spending. Suppose that our economy decides to throw all its energy into producing the civilian good, butter. There is a maximum amount of butter depends on the quantity and quality of the economy's resources and the production efficiency which they are used Suppose 5 million pounds of butter is the maximum amount that can be produced with the existing technology and resources.

At the other extreme to the production of guns. Again, because of resource limitations, the economy can produce only a limited quantity of guns. For this example, assume that the economy can produce 15,000 guns of a certain kind if no butter is produced.

Alternative Production Possibilities		
Possibilities	Butter (millions of pounds)	Guns (thousands)
A	0	15
B	1	14
C	2	12
D	3	9
E	4	5
F	5	0

Table (1-1) Limitation of Scarce Resources Implies the Guns Butter Tradeoff

These are two extreme possibilities. In between are many others. If we are willing to give up some butter, we can have some guns. If we are willing to give up still more butter, we can have still more guns.

A schedule of possibilities is given in Table 1-1. Combination F shows the extreme, where all butter and no guns are produced. In between—at E, D, C, and B—increasing amount of butter are given up in return for more guns.

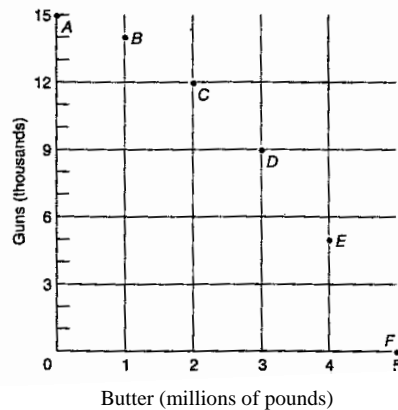

Figure (1-1): The Production Possibilities in a Graph

The **production-possibility frontier (or PPF)** shows the maximum amounts of production that can be obtained by an economy, given its technological knowledge and quantity of inputs available. The **PPF** represents the menu of goods and services available to society.

1-6- Opportunity costs

Life is full of choices. Because resources are scarce, we must always consider how to spend our limited income or time. When you decide whether to study economics, buy a car, or go to college, in each case you must consider how much the decision will cost in terms of forgone opportunities. The cost of the forgone alternative is the opportunity cost of the decision.

The concept of opportunity cost can be illustrated using the PPF. Examine the frontier in figure 1-1, which shows the trade-off between guns and butter. Suppose the country decides to increase its gun purchases from 9,000 guns at D to 12,000 units at C. What is the opportunity cost of this decision? You might calculate the cost in dollar terms. But in economics we always need to "price the veil" of money to examine the real impacts of alternative decisions. On the most fundamental level, the opportunity cost of moving from D to C is the butter that must be given up to produce the extra guns. In this example, the opportunity cost of the 3,000 extra guns is 1 million pounds of butter forgone.

مبانی علم اقتصاد

کمیابی و کارایی:

۱-۱ دو مقوله توأم علم اقتصاد:

علم اقتصاد چیست؟ در طی ۳۰ سال گذشته مطالعه علم اقتصاد گسترش فراوانی یافته است و طیف وسیعی از موضوعات را دربرگرفته است. تعریف‌های عمده این رشته تحصیلی (علم اقتصاد) که در حال گسترش است چیست؟ مهمترین آنها عبارتند از این که علم اقتصاد:

- چگونگی تعیین قیمت نیروی کار، سرمایه و زمین در اقتصاد را بررسی می‌کند و همچنین تحلیل می‌کند چگونه این قیمت‌ها در تخصیص منابع به کار برده می‌شود.
- به بررسی رفتار بازارهای مالی پرداخته و چگونگی تخصیص سرمایه به کل اقتصاد را توسط این بازارها تحلیل می‌کند.
- توزیع درآمد را مورد بررسی قرار می‌دهد و راه‌های کمک به مردم فقیر بدون صدمه رساندن به عملکرد اقتصادی را پیشنهاد می‌دهد.
- الگوهای تجارت بین‌المللی را بررسی کرده و آثار محدودیتهای تجارت را تجزیه و تحلیل می‌نماید.
- نگاهی به رشد کشورهای در حال توسعه داشته است و راه‌های تشویق به استفاده کارآمد از منابع را پیشنهاد می‌نماید.
- علم اقتصاد، مطالعه چگونگی استفاده از منابع کمیاب جامعه به منظور تولید کالاهای با ارزش و توزیع آنها بین افراد مختلف است.
- در پشت این تعریف دو نکته پایه و اساسی علم اقتصاد نهفته است. ابتدا اینکه کالاها محدود می‌باشند و دوم اینکه جامعه باید از منابع خود به طور کارآمد استفاده نماید. در حقیقت اهمیت علم اقتصاد به دلیل کمیابی و میل به کارایی است.
- کارایی دلالت بر کارآمدترین استفاده از منابع جامعه در جهت تأمین خواسته‌ها و احتیاجات مردم دارد.
- جوهر اقتصاد آگاهی به واقعیت کمیابی است؛ پس از آن باید مشخص کند که چگونه در مسیری سازماندهی شود که کارآترین استفاده از منابع را به عمل آورد. در این جا است که اقتصاد نقش بی‌مانندش را ایفا می‌کند.

۱-۲ سه سؤال هر سازمان اقتصادی:

هر جامعه انسانی، بدون در نظر گرفتن اینکه از جوامع پیشرفته صنعتی، یا اقتصاد با برنامه ریزی متمرکز و یا یک جامعه منزوی قبیله‌ای است با سه سؤال اقتصادی اساسی مواجه می‌باشد و باید در مورد آن تصمیم‌گیری نماید. هر جامعه باید روشی برای پاسخگویی به اینکه چه کالاهایی تولید شود، چگونه تولید شود و سرانجام برای چه کسانی تولید شود بیابد.

اکنون به هریک از این سؤالات مفصلاً می‌پردازیم:

- چه کالاهایی و به چه تعداد تولید می‌شوند؟ هر جامعه باید مشخص کند چه مقدار از هر کدام از کالاها و خدمات ممکن را در چه زمانی تولید خواهد کرد. آیا امروزه پیتزا تولید خواهیم کرد یا پیراهن؟ تعداد کمی لباس با کیفیت بالا یا تعداد زیادی لباس ارزان قیمت؟
- کالاها چگونه تولید شوند؟ این جامعه است که تعیین می‌کند چه کسی کشاورزی کند و چه کسی تدریس کند؟ الکتریسیته از کدامیک از منابع نفت، زغال یا منبع خورشیدی و با چه میزان آلودگی هوا به دست خواهد آمد؟
- این کالاها برای چه کسانی تولید شوند؟ چه کسی بیشترین فایده را از فعالیت‌های اقتصادی می‌برد؟ به عبارت بهتر تولید ملی در بین خانوارها چگونه توزیع خواهد شد؟ آیا تعداد فقرا از تعداد اغنیا بیشتر است؟
- درآمدهای بالا متعلق به مدیران، ورزشکاران، کارگران یا مالکان است؟ آیا جامعه حداقل مصرف را برای فقرا تأمین می‌کند یا اینکه آنها برای زنده ماندن خود باید کار کنند؟

۱-۳ اقتصادهای مبتنی بر بازار، دستوری و مختلط:

روش‌های گوناگونی که بوسیله آنها جامعه می‌تواند به سؤالات تولید چه چیز، چگونه و برای چه کسی پاسخ دهد چیست؟ جوامع مختلف از طریق نظام‌های متفاوت اقتصادی سازماندهی می‌شوند و علم اقتصاد سازوکارهای مختلفی را که جوامع می‌توانند با استفاده از آنها منابع کمیاب خود را تخصیص دهند مطالعه می‌کند.

اقتصاد بازار^۱ اقتصادی می‌باشد که در آن اشخاص و بنگاه‌های خصوصی مهمترین تصمیمات را در مورد تولید و مصرف می‌گیرند. نظام مبتنی بر قیمت، بازار، سود و زیان و انگیزه و پاداش، تعیین‌کننده پاسخ به سئوالات چه، چگونه و برای چه کسی است. در مقابل اقتصاد دستوری اقتصادی است که در آن دولت مهمترین تصمیمات مربوط به تولید و توزیع را اتخاذ کند. هیچ یک از جوامع کنونی به طور کامل در دو گروه اقتصادی پیش گفته قرار نمی‌گیرد. همه جوامع دارای اقتصاد مختلط با عناصری از اقتصاد بازار و دستوری هستند. درواقع هرگز اقتصادی که صددرصد مبتنی بر نظام بازار باشد، وجود نداشته است.

۴-۱- عوامل تولید و محصولات:

به منظور پاسخ به سه سؤال گذشته، هر جامعه باید انتخابهای خود را در مورد عوامل و محصول تولید در اقتصاد مشخص کند. **عوامل تولید** کالا یا خدماتی هستند که برای تولید کالاها و خدمات قابل مصرف به کار می‌روند. اقتصاد، تکنولوژی موجود خود را برای ترکیب عوامل تولید به کار می‌برد تا محصولات به دست آیند. **محصولات**، کالاها یا خدمات مفید گوناگون و متفاوتی هستند که حاصل روند تولید می‌باشند که به مصرف می‌رسند و یا اینکه برای تولید بعدی مورد استفاده قرار می‌گیرند. عوامل تولید به سه مقوله عمده زیر دسته بندی می‌شوند: زمین، نیروی کار و سرمایه.

- زمین یا به طور عام تر منابع طبیعی، نمایانگر موهبت الهی در فرآیند تولید است. آن شامل زمین مورد استفاده برای کشاورزی و منابع غیرانرژی از قبیل مس، سنگ آهن و ماسه هستند. در دنیای پر ازدحام امروزی باید قلمرو منابع طبیعی را گسترش دهیم تا محیط زیست اطرافمان نظیر هوای پاک و آب قابل شرب را نیز دربرگیرد.
- نیروی کار که شامل زمان صرف شده انسانی در تولید (کار در کارخانه‌های اتومبیل‌سازی، کشت زمین، آموزش در مدرسه) می‌شود. این عامل تولید، هم آشناترین و هم مهمترین عامل تولید برای یک اقتصاد صنعتی پیشرفته به شمار می‌آید.
- منابع سرمایه ای، کالاها با دوام اقتصاد را تشکیل می‌دهند تولید این منابع سرمایه‌ای به منظور تولید سایر کالاها است. کالاهای سرمایه‌ای شامل ماشین آلات، جاده‌ها، چکش‌ها، رایانه‌ها، تراکتور، کارخانه‌های نورد فولاد، خودروها ... است. انباشت کالاهای سرمایه‌ای خاص برای توسعه اقتصادی امری اساسی است.

۵-۱- مرز امکانات تولید:

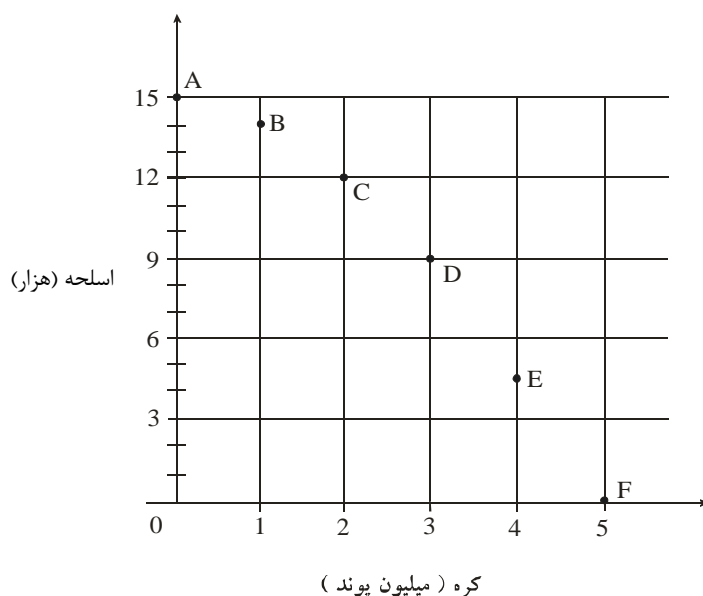
جوامع نمی‌توانند هرآنچه را که می‌خواهند داشته باشند. آنها توسط منابع تکنولوژی قابل دسترسشان محدود شده‌اند. برای مثال هزینه‌های دفاعی را مد نظر قرار دهید. کشورها همواره مجبور به تصمیم‌گیری دراین مورد هستند که چه مقدار از منابع محدود خود را به سمت تولیدات نظامی و چه مقدار از آنها را به سمت سایر فعالیت‌ها (نظیر ساخت کارخانه‌های جدید یا فعالیت‌های آموزشی) سوق دهند. بعضی کشورها مثل ژاپن حدود یک درصد از تولید ملی خود را به فعالیت‌های نظامی اختصاص می‌دهند، درحالی‌که کشوری نظامی همانند کره شمالی تا بیست درصد از تولید ملی خود را صرف مسائل نظامی می‌کند. هرچه بیشتر، تولید به سمت امور دفاعی برود میزان کمتری برای مصرف و سرمایه‌گذاری باقی می‌ماند. اجازه دهید با بررسی اقتصادی، که تنها دو کالای اقتصادی اسلحه و کره را تولید می‌کند، این انتخاب را به نمایش درآوریم. اسلحه نماد مخارج نظامی و کره نیز نماد مخارج غیرنظامی است. فرض کنید این کشور تصمیم می‌گیرد تمام انرژی خود را صرف تولید کالای غیرنظامی کره نماید. مقداری از کره که می‌تواند حداکثر در هر سال تولید شود، مشخص است. حداکثر مقدار تولید کره به کمیت و کیفیت منابع و کارآیی اقتصادی بستگی دارد. فرض کنید که ۵ میلیون پوند کره بیشترین مقداری است که با تکنولوژی و منابع موجود می‌تواند تولید شود. در حالت دیگر، تصور کنید که همه منابع به تولید اسلحه تخصیص یابد. مجدداً به علت محدودیت منابع، اقتصاد تنها قادر به تولید مقدار محدودی اسلحه است. در مثال مذکور، فرض کنید چنانچه به هیچ وجه کره تولید نشود، کشور توان تولید ۱۵ هزار اسلحه از یک نوع مشخص را دارا می‌باشد. مواردی که به آنها اشاره شد، دو حالت افراطی از موارد ممکن هستند. مابین این دو، انتخاب‌های فراوان دیگری وجود دارد. چنانچه بخواهیم مقداری کره را از دست بدهیم، می‌توانیم اسلحه به دست آوریم. چنانچه مجدداً خواهان از دست دادن مقدار بیشتری کره باشیم، می‌توانیم تعداد بیشتری اسلحه داشته باشیم.

^۱ - (Market economy)

گزینه‌های تولیدی ممکن		
امکان‌های منطقی	کره ۱ میلیون (پوند)	اسلحه (هزار)
A	۰	۱۵
B	۱	۱۴
C	۲	۱۲
D	۳	۹
E	۴	۵
F	۵	۰

جدول ۱-۱- محدودیت منابع کمیاب اشاره به توازن بین تولید کره و اسلحه دارد.

در جدول ۱-۱- فهرستی از امکانات ارائه شده است. نقطه F نشان دهنده مکانی است که هیچ اسلحه‌ای تولید نمی‌شود و تمام امکانات به تولید کره اختصاص یافته است. مابین این دونقطه، در نقاط B, C, D, F مقادیر فزاینده‌ای کره به منظور تولید اسلحه بیشتر از دست می‌رود.

شکل ۱-۱- امکانات تولید در یک نمودار

مرز امکانات تولید (یا PPF) حداکثر مقادیر تولیدی را که یک اقتصاد می‌تواند با توجه به دانش فنی معین و مقادیر قابل دسترس عوامل تولید به دست آورد نشان می‌دهد. مرز امکانات تولید نمایانگر فهرست کالاها و خدمات قابل دسترس یک جامعه است.

۱-۶- هزینه‌های فرصت:

زندگی مملو از انتخاب‌ها است. از آن جا که منابع محدود می‌باشند، باید همیشه توجه داشته باشیم که چگونه از درآمد و زمان محدود خود استفاده نماییم. وقتی شما تصمیم می‌گیرید که به مطالعه اقتصاد بپردازید، یا اتومبیل خریداری نمایید یا به دانشگاه بروید، در هر صورت باید توجه کنید این تصمیم‌گیری برحسب فرصت‌های از دست رفته، چه میزان هزینه دربرخواهد داشت. هزینه فرصت درواقع هزینه جایگزین‌های از دست رفته ناشی از این تصمیم است.

مفهوم هزینه فرصت را می‌توان با استفاده از منحنی مرزی امکانات تولید توضیح داد. به بررسی منحنی شکل ۱-۱ که توازن بین تولید اسلحه و کره را نشان می‌دهد، می‌پردازیم. تصور کنید که کشور موردنظر تصمیم به افزایش خرید اسلحه از میزان ۹ هزار اسلحه در نقطه D به ۱۲۰۰۰ اسلحه در نقطه C بگیرد. هزینه فرصت از دست رفته این تصمیم‌گیری چیست؟ شما ممکن است هزینه را برحسب دلار محاسبه کنید. اما در علم اقتصاد ما نیاز داریم تا پوشش «پول» را برداریم تا اثر واقعی تصمیمات جایگزین را بررسی کنیم. هزینه فرصت حرکت از نقطه D به C درواقع رهاکردن تولید کره به منظور تولید اسلحه بیشتر است. در این مثال هزینه فرصت ۳۰۰۰ اسلحه اضافی صرفنظر کردن از تولید یک میلیون پوند کره است.

واژگان مهم

Confront	Individuals	اشخاص
Resolve	Distribution	توزیع
Crucial	Contemporary	هیچ یک
Fundamental	Input	عوامل تولید
Auto workers	Output	محصولات
Internet entrepreneurs	Defense	دفاعی
Minimal	Dramatize	بررسی اقتصادی
Market economy	Civilian	غیر نظامی
Command economy	Scarcity	کمیابی
Mixed economics	Institutions	نهاده‌ها
Opportunity cost	Performance	عملکرد
Efficiency	Encourage	تشویق
Explores	Scarce	کمیاب
Barriers	Satisfying	ارضاء
Boildown	Unique	بی‌مانند
Denotes	Isolated	منزوی
Essence	جوهر	
Contribution	ایفاء می‌کند	
Tribal	قبیله‌ای	

سوالات چهار گزینه‌ای فصل اول

Circle the letter that corresponds to the best answer.

1- The word that is central to the definition of economics is.....

- a) capital b) labor c) resource d) scarcity

2- Human wants are.....

- a) about equal to our production capacity b) relatively unlimited
c) relatively limited d) easily satisfied

3- We have mixed economy because.....

- a) there is a private sector and a public sector
b) we consume domestically produced goods as well as imports
c) we consume both goods and services
d) we produce guns and butter

4- Which of the following is an economic resource?

- a) scarcity b) gold c) a factory d) labor

5- Which of the following is a capital good?

- a) steel mills b) labor c) human d) pizza

6- Each of following is an example of capital except...

- a) a factory b) an office building
c) land d) a computer system

7- We would not need to economize if.....

- a) There was no scarcity b) every one received a big pay increase
c) The government printed more money d) There was less output of goods and services

8- The full-production level of our economy implies

- a) zero unemployment
b) an efficient allocation of our resources
c) a high unemployment rate
d) our plant and equipment being operated at 100 percent capacity

9- The production possibilities frontier represents

- a) our economy at full employment but not full production
b) our economy at full production and full employment
c) our economy at full production but not full employment
d) our economy at not full employment and not full production

10- The opportunity cost of spending four hours studying a review book the night before a final exam would be.

- a) The cost of the review book b) missing four hours of TV
c) The knowledge gained from studying d) a higher grade on the exam.

11- If we are operating inside our production possibilities frontier...

- a) There is definitely recession going on
b) There is definitely inflation
c) There is definitely less than full employment
d) There is definitely not a recession going on

12- The closer we are to origin and the farther away we are from the production possibilities frontier.....

- a) The more unemployment there is b) The less unemployment there is
c) The more guns we are producing d) the more butter we are producing

13- The price system is based on.....

- a) government regulation(i.e, The government sets most prices)
- b) The individual whim of the businessperson who sets is
- c) The feelings of the individual buyer
- d) supply and demand

پاسخ سؤالات چهار گزینه‌ای فصل اول

- ۱- گزینه ۴ صحیح است.
 - ۲- گزینه ۲ صحیح است.
 - ۳- گزینه ۱ صحیح است.
 - ۴- گزینه ۴ صحیح است.
 - ۵- گزینه ۱ صحیح است.
 - ۶- گزینه ۳ صحیح است.
 - ۷- گزینه ۱ صحیح است.
 - ۸- گزینه ۲ صحیح است.
- زیرا تولید کامل = اشتغال کامل است. تخصیص کارای منابع به طور کامل صورت می‌گیرد.
- ۹- گزینه ۲ صحیح است.
 - ۱۰- گزینه ۲ صحیح است.
 - ۱۱- گزینه ۳ صحیح است.
 - ۱۲- گزینه ۱ صحیح است.
 - ۱۳- گزینه ۴ صحیح است.

Chapter 2

Demand and Supply

Main Topics:

- ❖ Demand
- ❖ The demand curve
- ❖ Forces behind the Demand Curve
- ❖ Shifts in demand
- ❖ The supply
- ❖ Forces behind the supply curve
- ❖ Equilibrium with supply and demand curves
- ❖ Effect of a shift in supply or demand

Lesson 2

Demand and Supply

2-1- Demand

There exists a definite relationship between the market price of a good and the quantity demanded of that good, other things held constant. This relationship between price and quantity bought is called the **demand schedule**, or the **demand curve**.

Let's look at a simple example. Table 2-1 presents a hypothetical demand schedule for cornflakes that consumers purchase. For example, at \$15 per box, consumers will buy 9 million boxes per year.

Demand schedule for cornflakes		
	(1)	(2)
	Price	Quantity demanded
	(\$ per box)	(millions of boxes per year)
	P	Q
A	5	9
B	4	10
C	3	12
D	2	15
E	1	20

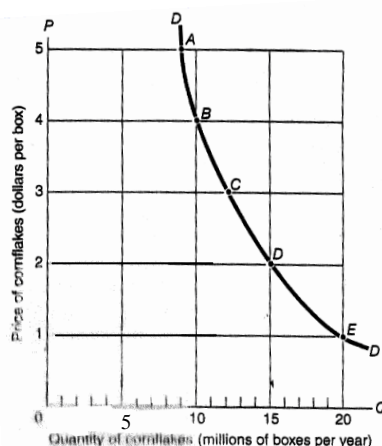
Table (2-1): The Demand Schedule Relates Quantity Demanded to Price

2-2: The demand curve

Note that quantity and price are inversely related; that is, Q goes up when P goes down. The curve slopes downward, going from northwest to southeast. This important property is called the law of downward-sloping demand.

Quantity demanded tends to fall as price rises for two reasons. First is the **substitution effect**. When the price of a good rises, I will substitute other similar goods for it (as the price of beef rises, I eat more chicken).

A second reason why a higher price reduces quantity demanded is the **income effect**. This comes into play because when a price goes up, I find myself somewhat poorer than I was before. If gasoline prices double, I have in effect less real income, so I will naturally curb my consumption of gasoline and other goods.

2-3-Forces behind the Demand Curve

A whole array of factors influences how much will be demanded at a given price: average levels of income, the size of the population, the price and availability of related goods, individual and social tastes, and special influences.

- The average income of consumers is a key determinant of demand. As people's income rise, individuals tend to buy more of almost everything, even if prices don't change. Automobile purchases tend to rise sharply with higher levels of income.
- The size of the market-measured, say, by the population-clearly affects the market demand curve.
- The prices and availability of related goods influence the demand for a commodity. A particularly important connection exists among substitute goods-ones that tend to perform the same function, such as cornflakes and oatmeal, pens and pencils. Demand for good A tends to be low if the price of substitute product B is low.
- In addition to these objective elements, there is a set of subjective elements called tastes or preferences. Tastes represent a variety of cultural and historical influences. They may reflect genuine psychological or physiological needs (for liquids, love, or excitement). And they may include artificially contrived cravings (for cigarettes, drugs, or fancy sports cars). They may also contain a large element of tradition or religion (eating beef is popular in America but taboo in India, while curried jellyfish is a delicacy in Japan but would make many Americans gag).
- Finally, special influences will affect the demand for particular goods. The demand for umbrellas is high in rainy Seattle but low in sunny.

2-4- Shifts in demand

Why does the demand curve shift? Because influences other than the good's price change.

The net effect of the changes in underlying influences is what we call an increase in demand. An increase in the demand for automobiles is illustrated in Figure 2-2 as a rightward shift in the demand curve. Note that the shift means that more cars will be bought at every price.

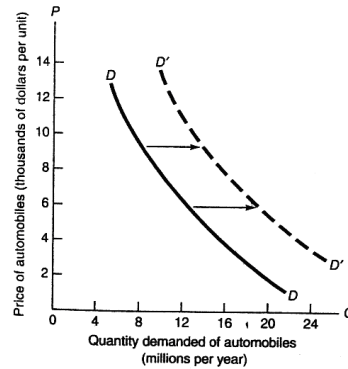

Figure (2-2): Increase in Demand for Automobiles

2-5-The supply

Table 2-2 shows a hypothetical supply schedule for cornflakes, and Figure 2-2 plots the data from the table in the form of a supply curve. These data show that at a cornflakes price of \$1 per box, no cornflakes at all will be produced. At such a low price, breakfast cereal manufacturers might want to devote their factories to producing other types of cereal, like bran flakes, that earn them more profit than cornflakes.

Supply schedule for cornflakes		
	(1)	(2)
	Price	Quantity supplied
	(\$ per box)	(millions of boxes per year)
	P	Q
A	5	18
B	4	16
C	3	12
D	2	7
E	1	0

Table (2-3) Supply Schedule Relates Quantity Supplied to Price

Figure 2-3 shows the typical case of an upward sloping supply curve for an individual commodity. One important reason for the upward slope is "the law of diminishing returns". Wine will illustrate this important law. If society wants more wine, then additional labor will have to be added to the limited land sites suitable for producing wine grapes. Each new worker will be adding less and less extra product. The price needed to coax out additional wine output is therefore higher. By raising the price of wine, society can persuade wine producers to produce and sell more wine.

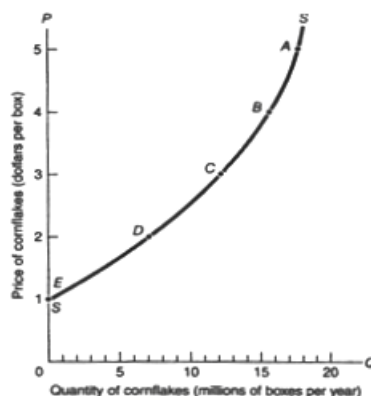

Figure (2-3): Supply Curve Relates Quantity Supplied

2-6- Forces behind the Supply Curve

One major element underlying the supply curve is the cost of production. When production costs for a good are low relative to the market price, it is profitable for producers to supply a great deal. When production costs are high relative to price, firms produce little.

An equally important determinant of production costs is **technological advances**, which consist of changes that lower the quantity of inputs to produce the same quantity of output. Such advances include every thing from scientific break throughs to better application of existing technology or simply reorganization of the flow of work.

But production costs are not only ingredient that goes into the supply curve. Supply is also influenced by the prices of related goods, particularly goods that are alternative outputs of the production substitute rises, the supply of another substitute will decrease.

Government policy also has an importation impact on the supply curve.

2-7- Equilibrium with supply and demand curves

We find the market equilibrium by looking for the price at which quantity demanded equals quantity supplied. The equilibrium price comes at the intersection of the supply and demand curves, at point C.

How do we know that the intersection of the supply and demand curves is the market equilibrium? Let us repeat our earlier experiment. Start with the initial high price of \$5 per box, shown at the top of the price axis in Figure 2-4. At that price, suppliers want to sell more than demanders want to buy. The result is a surplus, or excess of quantity supplied over quantity demanded, shown in the figure by the black line labeled "Surplus". The arrows along the curves show the direction that price tends to move when a market is in surplus.

At a low price of \$2 per box, the market shows a shortage, or excess of quantity demanded over quantity supplied, here shown by the black line labeled "Shortage". Under conditions of shortage, the competition among buyers for limited goods causes the price to rise, as shown in the figure by the arrows pointing upward.

We now see that the balance or equilibrium of supply and demand comes at point C, where the supply and demand curves intersect. At point C, where the price is \$3 per box and the quantity is 12 units, the quantities demanded and supplied are equal: there are no shortages or surpluses; there is no tendency for price to rise or fall. At point C and only at points, the forces of supply and demand are in balance and the price has settled at a sustainable level.

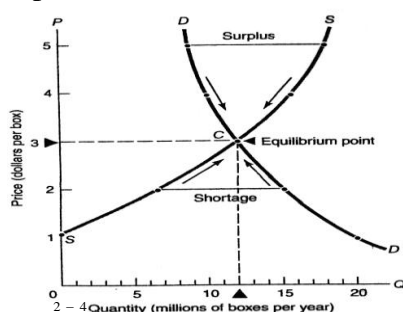

FIGURE 2-4. Market Equilibrium Comes at the Intersection of Supply and Demand Curves

2-8-Effect of a shift in supply

Suppose that a spell of bad weather raises the price of wheat, a key ingredient of bread. That shifts the supply curve for bread to the left. This is illustrated in Figure 2-5, where the bread supply curve has shifted from SS' to $S'S'$. In contrast, the demand curve has not shifted because people's sandwich demand is largely unaffected by farming weather.

What happens in the bread market? The bad harvest causes bakers to produce less bread at the old price, so quantity demanded exceeds quantity supplied. The price of bread therefore rises, encouraging production and thereby raising quantity supplied, while simultaneously

discouraging consumption and lowering quantity demanded. The price continues to rise until, at the new equilibrium price (E'), the amounts demanded and supplied are once again equal.

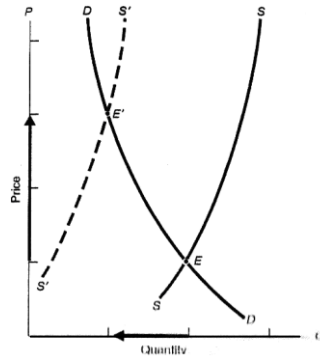

Figure (2-5): Shifts in Supply change Equilibrium Price and Quantity

تقاضا و عرضه

۱-۲- تقاضا

بین قیمت یک کالا در بازار و مقدار تقاضای آن، در صورت ثابت ماندن دیگر عوامل رابطه‌های معینی وجود دارد. رابطه میان قیمت و مقدار خرید را جدول تقاضا یا منحنی تقاضا می‌نامند.

مثال ساده‌ای می‌آوریم. جدول ۱-۲ جدول تقاضای فرضی برشتوک را نشان می‌دهد. در هر سطح از قیمت، می‌توان مقداری برشتوک خریداری شده را تعیین کرد. برای مثال اگر برشتوک جعبه‌ای ۵ دلار باشد، میزان فروش سالانه آن ۹ میلیون جعبه خواهد بود.

جدول تقاضا برای برشتوک

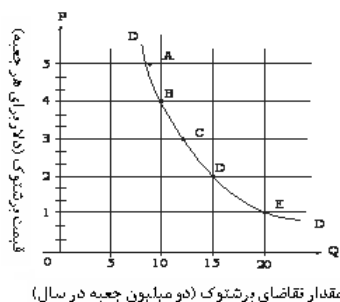
جدول تقاضای برشتوک	۱ قیمت به دلار (برای هر جعبه)	۲ مقدار تقاضای برشتوک (برحسب میلیون جعبه در سال)
A	۵	۹
B	۴	۱۰
C	۳	۱۲
D	۲	۱۵
E	۱	۲۰

جدول ۱-۲- جدول تقاضا، کمیت تقاضا را به قیمت پیوند می‌دهد

۲-۲- منحنی تقاضا

توجه کنید که مقدار و قیمت نسبت معکوس دارند. Q با کاهش P ، افزایش می‌یابد. منحنی از شمال غربی به جنوب شرقی مسیر نزولی طی می‌کند. این ویژگی مهم را قانون تقاضای نزولی می‌نامند. با افزایش قیمت، میزان تقاضا کاهش می‌یابد؟ این امر دو دلیل دارد. اول به دلیل اثر جایگزینی، وقتی قیمت کالایی افزایش می‌یابد، مصرف‌کنندگان کالای دیگر را جایگزین آن خواهند کرد. (مثلاً با افزایش قیمت گوشت گاو، به مصرف گوشت مرغ روی خواهند آورد)

دلیل دوم در کاهش تقاضا به دلیل افزایش قیمت، اثر درآمد می‌باشد. این تأثیر به این دلیل پا به میدان می‌گذارد که با افزایش قیمت، مصرف‌کنندگان خود را فقیرتر از قبل حس می‌کنند. با دو برابر شدن قیمت بنزین، درآمد حقیقی مصرف‌کننده کاهش می‌یابد، بنابراین طبیعی است که مصرف بنزین و دیگر کالاها کاهش یابد.

شکل ۲-۱- منحنی تقاضا

۲-۳- وراى منحنى تقاضا

عوامل بسيارى بر مقدار تقاضاى يك کالا با قيمتى معين تأثير مى‌گذارد. سطوح متوسط درآمد، ميزان جمعيت، قيمت‌ها و موجود بودن كالاهاى مرتبط، سليقه‌هاى فردى و اجتماعى و تأثيرات ويژه ديگر.

• متوسط درآمد مصرف کنندگان در ميزان تقاضا عامل بسيار تعيين‌کننده‌اى است. با افزايش درآمدهاى مردم، افراد جامعه به خريد هرچيزى تمايل پيدا مى‌کنند و در صورتى‌که قيمت‌ها ثابت باشند نيز تأثيرى بر اين گرايش ندارد. با بالا رفتن سطح درآمد، خريد اتومبيل به شدت افزايش مى‌يابد.

• اندازه بازار- که بر مقياس ميزان جمعيت سنجيده مى‌شود - آشکارا بر منحنى تقاضاى بازار تأثيرگذار است.

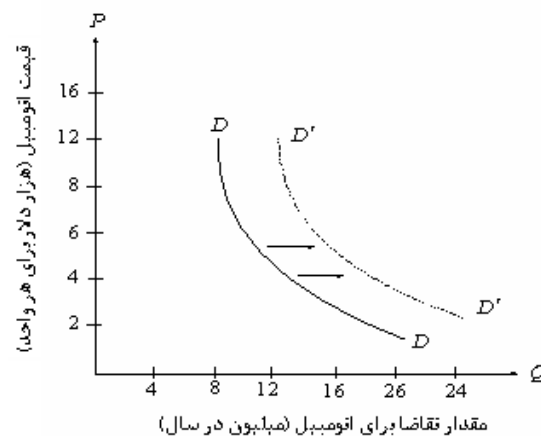
• قيمت‌ها و موجود بودن كالاهاى مرتبط بر ميزان تقاضاى يك کالا تأثير مى‌گذارد. ميان كالاهاى جانشين شونده - كالاهاى که کارکرد مشابه دارند، مانند برشتوک و جو پوست کنده، مداد، خودکار و اتومبيل‌هاى کوچک رابطه بسيار مهمى وجود دارد. ميزان تقاضاى کالای الف با کاهش جمعيت کالای مرتبط ب، کاهش مى‌يابد.

• علاوه بر اين عوامل عيني، مجموعه عوامل ذهنى به نام سلايق يا اولويت نيز وجود دارند. اين عوامل نمايانگر نيازهاى روانشناختى يا فيزيولوژيکى (به مشروبات الکلى، عشق يا هيجان) هستند. اين عوامل همچنين شامل نيازهاى طبيعى يا غيرطبيعى (به سيگار، موادمخدر، يا ماشين‌هاى مسابقه فانتزى) هستند و ممکن است دربرگيرنده عامل عمده سنت يا مذهب باشند (خوردن گوشت گاو در آمريکا رايج و در هندوستان از محرّمات است، حال آنکه عروس دريايى در ژاپن خوراکی لذیذ و در آمريکا مايه تهوع مردم است).
• در آخر تأثيرات ويژه نيز بر ميزان تقاضاى كالاهاى ويژه تأثير گذارند. تقاضاى چتر در منطقه باران خيز سياتل بالا و در منطقه خشک کم است.

۲-۴- تغيير در تقاضا

علت تغيير منحنى تقاضا چيست؟ دليل اين است که عوامل مؤثرى غير از قيمت کالا نيز در حال تغييرند.

تأثير خالص تغييرات عوامل مؤثر را افزايش تقاضا مى‌ناميم. افزايش تقاضاى اتومبيل در شکل ۲-۲ به شکل گرايش منحنى تقاضا به سمت راست نشان داده شده است. توجه داشته باشيد که اين نوسان به مفهوم خريد بيشتر اتوبيل با هر قيمت متصور مى‌باشد.

شکل ۲-۲- افزايش تقاضاى اتومبيل

۲-۵- عرضه:

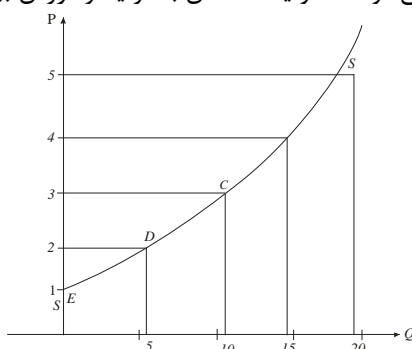
جدول ۲-۲ صورت فرضى عرضه برشتوک را نشان مى‌دهد و شکل ۲-۲ داده‌هاى اين جدول را در قالب منحنى عرضه ارايه داده است. اين داده‌ها ثابت مى‌کنند که اگر قيمت هر جعبه برشتوک ۱ دلار در نظر گفته شود، هيچ برشتوکى توليد نخواهد شد. با اين قيمت ناچيز، سازندگان توليدکننده خوراکی برای صبحانه، کارخانه‌هاى خود را وقف توليد ديگر انواع غلات مثل سبوس (که نسبت به برشتوک سودآورى بيشترى دارند) خواهند کرد.

جدول عرضه برشتوک

جدول عرضه برشتوک	۱ قیمت (هر جعبه)	۲ مقدار عرضه شده (میلیون جعبه در سال)
A	۵	۱۸
B	۴	۱۶
C	۳	۱۲
D	۲	۷
E	۱	۰

جدول ۲-۲- جدول عرضه، میان کمیت عرضه شده و قیمت آن نوعی رابطه برقرار می‌کند

شکل ۲-۳ نشان دهنده نمودار عرضه با شیب صعودی برای یک کالای خالص است. یکی از دلایل مهم در صعودی بودن شیب این «منحنی در قانون عایدی‌های کاهنده» است. وضعیت سرکه به خوبی این قانون مهم را توضیح خواهد داد. اگر تقاضای سرکه در جامعه افزایش یابد، باید به اراضی محدودی که برای تولید انگور لازم است، نیروی کار بیشتری اضافه شود. بنابراین با اضافه شدن هر یک از کارگران، تولید اضافه کمتر و کمتری خواهید داشت به این ترتیب قیمتی که برای افزایش تولید سرکه ضروری است نیز بالاتر خواهد رفت. افزایش قیمت سرکه، باعث می‌شود که تولیدکنندگان به تولید و فروش بیشتر سرکه ترغیب شوند.

شکل ۲-۳- منحنی عرضه میان کمیت عرضه شده و قیمت نوعی رابطه برقرار می‌کند

۲-۶- ورای منحنی عرضه:

یکی از عوامل مهم در تعیین منحنی عرضه، هزینه تولید است. وقتی هزینه‌های تولید یک کالا در مقایسه با قیمت آن کالا در بازار کم باشد، تولید کالا برای تولیدکننده سودآور خواهد بود. وقتی هزینه‌های تولید در مقایسه با قیمت زیاد باشند، شرکت‌ها مقدار کمتری از آن کالا را تولید خواهند کرد، یکی دیگر از عوامل مهم در تعیین هزینه‌های تولید، پیشرفت در فن‌آوری است که شامل تغییراتی می‌شود که برای تولید مقدار یکسان محصول، مقدار عوامل تولید لازم را کاهش می‌دهد. دامنه چنین پیشرفت‌هایی از پیشرفت‌های علمی تا به کارگیری بهینه فن‌آوری موجود یا سازماندهی مجدد جریان کار را شامل می‌شود. اما هزینه‌های تولید تنها مؤلفه تعیین منحنی عرضه نیست. عرضه همیشه تحت تأثیر قیمت کالاهای مرتبط (به ویژه کالاهایی که در روند تولید به آسانی قابل جایگزینی با کالاهای قبلی هستند) نیز هست. اگر قیمت یک کالای جایگزین افزایش یابد، میزان عرضه کالای قبلی کاهش خواهد یافت. سیاست دولت نیز بر منحنی عرضه تأثیری به سزا دارد.

۲-۷- توازن (تعادل) منحنی عرضه و تقاضا

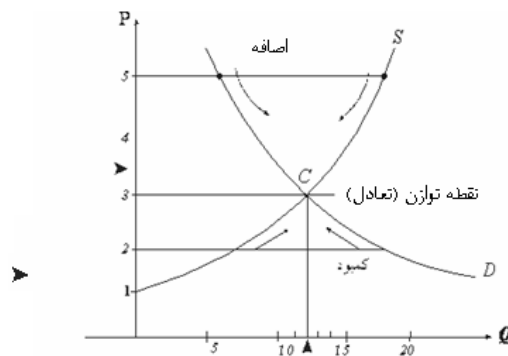
با پیدا کردن قیمتی که در آن عرضه و تقاضا با هم برابرند می‌توان به توازن بازار دست یافت. قیمت توازن (تعادل) دقیقاً نقطه

برخورد منحنی‌های عرضه و تقاضا در نقطه C است.

چگونه می‌توان گفت که نقطه تقاطع این دو محور منحنی همان سطح توازن بازار است؟

بیایید تجربه قبلی خود را تکرار نماییم. کار را با قیمت اولیه جعبه‌ای ۵ دلار که در بالای محور قیمت در شکل ۲-۴- نشان داده شده، آغاز می‌کنیم. با این قیمت، عرضه‌کننده‌ها تمایل خواهند داشت که مقداری بیش از سطح تقاضای متقاضیان عرضه کنند. در نتیجه آن چه خواهیم داشت مازاد یا بیشتر بودن مقدار عرضه از مقدار تقاضاست که در شکل با خط سیاه با عنوان «مازاد» نشان داده شده است. فلش‌های کنار منحنی نشان‌دهنده گرایش قیمت‌ها در شرایط وجود مازاد در بازار هستند. اگر قیمت هر جعبه ۲ دلار باشد، بازار دچار کمبود یا افزایش مقدار مورد تقاضا در مقایسه با مقدار عرضه شده خواهد شد که در شکل با خط سیاه «کمبود» نشان داده شده است. در شرایط کمبود، رقابت میان خریداران برای خرید مقدار محدودی از کالا باعث افزایش قیمت می‌شود که در شکل با فلش‌های روبه بالا نشان داده شده است.

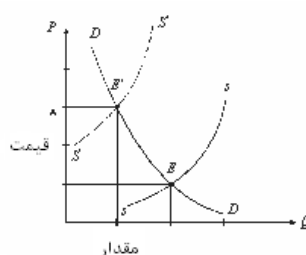
شکل ۲-۴- نقطه توازن بازار بر نقطه تقاطع منحنی‌های عرضه و تقاضا قرار می‌گیرد.

ما حالا مشاهده می‌کنیم که تعادل یا توازن عرضه و تقاضا روی نقطه C ، یعنی محل تقاطع منحنی‌های عرضه و تقاضا قرار می‌گیرد. در نقطه C جایی که قیمت هر جعبه ۳ دلار و قیمت ۱۲ واحد است، مقادیر عرضه و تقاضا برابر خواهند بود و هیچ گاه کمبود یا مازادی وجود نخواهد داشت. قیمت نیز دچار کاهش یا افزایش نمی‌شود. فقط در نقطه C است که نیروهای عرضه و تقاضا از توازن و قیمت از سطحی پایدار و با دوام برخوردار خواهد بود.

۲-۸- تأثیر تغییر در عرضه

فرض کنید در شرایط بد آب و هوایی، قیمت گندم، که یکی از مؤلفه‌های مهم در تولید نان است، افزایش یابد. این افزایش باعث می‌شود که منحنی عرضه نان به سمت چپ سوق داده شود. این امر در شکل ۲-۵ که منحنی عرضه نان در آن SS' به $S'S'$ رسیده، نشان داده شده است. بالعکس، منحنی عرضه هیچ تغییری نداشته است. چه برداشت خوب باشد و چه بد، علاقه مردم به ساندویچ تغییر نمی‌کند.

اما در بازار نان چه اتفاقی می‌افتد؟ اگر برداشت خوب نداشته باشیم، نان پزها با قیمت قبلی نان کمتری خواهند پخت، بنابراین مقدار مورد تقاضا از مقدار عرضه بیشتر خواهد شد. بنابراین قیمت نان افزایش می‌یابد و در عین حال که باعث کاهش مصرف و کمیت مورد تقاضا می‌شود، میزان تولید و مقدار عرضه را بالا می‌برد. قیمت آن قدر بالا می‌رود که در سطح توازن جدید قیمت (E') ، مقادیر مورد عرضه و تقاضا یک بار دیگر برابر شوند.

شکل ۲-۵- جابجایی عرضه باعث تغییر در توازن قیمت و مقدار می‌شود.

واژگان مهم

Supply	عرضه
Demand	تقاضا
Demand schedule	جدول تقاضا
Demand curve	منحنی تقاضا
Law of down ward-sloping demand	قانون تقاضای نزولی
Substitution effect	اثر جایگزینی
Average income	اثر درآمدی
Substitute	جانشین، جانشین کردن
Elements	مقدمات، مبانی، اصول
Tastes	سلیقه ها
Preferences	ترجیحات
Variety	تنوع
Conflakes	برشتوک